

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК (други страни језик)**

РАЗРЕД: **ДЕВЕТИ** (четврта година учења)

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: **2**

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: **68**

НИВО ПОСТИГНУЋА: **A2.2**

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Васпитни циљеви наставе њемачког језика су усмјерени ка развијању личности ученика и према њиховом уклапању у друштвену средину која превазилази националне оквире.

Ту се подразумевају:

- развијање позитивног односа према страном језику и култури;
- разумијевање туђег језика и културе уз уочавање сличности односно разлика међу културама, те развијање интеркултуралне комуникативне способности;
- боље упознавање властитог идентитета;
- развијање критичког мишљења и свјесна примјена нових искустава у изражавању;
- извршавање постављених обавеза и развијање личне одговорности;
- сарадњу на заједничком остварењу планираних циљева;
- самопопврђивање и остварење властите посебности и креативности;
- развијање способности вредновања и самовредновања.

Основни образовни и функционални циљеви наставе страних језика су стицање основних језичких вјештина, навика и знања на рецептивном и продуктивном плану:

- Способност слушања и разумијевања усмених порука на страном језику;
- Савладавање фонолошких закона, ритма и интонације страног језика. Способност изражавања у складу са обрађеним и усвојеним градивом;
- Читање са разумијевањем текстова у складу са обрађеним градивом.
- Способност писменог изражавања у склопу обрађеног градива у смислу писања краћих реченица и текстова са познатим ријечима.

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ САДРЖАЈ

Ученици ће такође учити њемачки језик ослањајући се на знање стечено кроз учење других наставних предмета, а у оквиру датих тема.

Ученици уче страни језик и продубљују свој фонд ријечи уз помоћ осталих предмета које уче у школи, нпр.:

- уз помоћ цртања, сликања, плеса, итд. (визуелне умјетности);
- уз помоћ спортова и игара (гимнастика, спортови);
- уз помоћ слушања музике (музика);
- уз помоћ дигиталних медија и савремених дидактизованих материјала.

ИНТЕРКУЛТУРАЛНЕ ВЈЕШТИНЕ

Ученици уче:

- да уоче главне разлике између културе своје земље и културе земаља њемачког говорног подручја и поштују културолошке разлике;
- да на одговарајући начин комуницирају са припадницима културе чији језик уче;
- да у свакодневним ситуацијама свјесно користе невербалну комуникацију (гестикулација рукама, погледи, раздаљина између саговорника, итд.) и узвике.

Ученици ће се:

- упознавати са сличностима и различитостима између њихове земље и земаља њемачког говорног подручја из области културе, образовања, слободног времена ученика, начина живљења...
- научити како да се у непосредном контакту учтиво понашају у комуникацији са припадницима културе чији језик уче;
- научити да поштују традицију, обичаје, навике других људи, итд.

УЧЕЊЕ КАКО ТРЕБА УЧИТИ

Ученици ће учити да:

- развију позитиван став према учењу језика;
- покажу одговорност и активност у ситуацијама када уче језик;
- процјењују властити успјех у достизању постављеног циља у односу на остале ученике из разреда;
- користе различите методе и стратегије учења типичне за учење језика;
- користе информациону технологију код учења језика;
- користе самостално уџбенике, рјечнике и другу литературу;
- разумију и прихвате другу културу и обичаје.

САДРЖАЈИ И ИСХОДИ ПРОГРАМА

Тема	Садржаји
Медији и информације	Телевизија, емисије за младе; Школске новине; Интернет, социјалне мреже-профили, платформе за учење;
Мода и изглед	Мода прије и сада, маркирана одјећа; Одјећа за различите прилике, Одјећа (не) чини човјека, Описивање изгледа и разумијевање различитих стилова.
Путовање	Ученичка екскурзија /путовање у Њемачку, припрема за путовање, избор дестинације, проспекти, цијене, израда програма екскурзије; Куповање карата, ред вожње, превозна средства, посјета културноисторијским споменицима;
Позиви и занимања	Избор занимања; Обавезе и задаци-карактеристике и опис занимања; Мој позив из снова.

У табели није дат оквирни број часова за реализацију неке теме. Наставник ће приликом планирања и припремања за наставни процес, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа сложености наставне теме и слично, одредити број часова који је потребан за реализацију појединих садржаја у оквиру неке теме. Преостали часови су предвиђени за писане провјере постигнућа. У току сваког полугодишта потребно је реализовати један ЗОТ и један школски писани задатак. Обим писаног задатка мора бити одговарајући и провјерен. Задатак је састављен тако да се почиње лакшим, па настави тежим задацима. Број могућих бодова је унапријед одређен и написан. Послије писаног задатка, односно ЗОТ-а, слиједи исправак који ученици заједно пишу. Поред наведених, наставник планира и реализује и друге врсте писаних провјера постигнућа.

Предложене теме су обавезни дио садржаја наставног програма, али њихов редослијед није обавезујући као ни повезивање поједине тематике с предложеним језичким структурама, што значи да их не треба схватити као градиво предвиђено за једну лекцију у уџбенику.

Исходи учења	Садржаји програма / Појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>РЕЦЕПЦИЈА Слушање са разумијевањем</p> <p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - адекватно реагује на упутства наставника; - повезује визуелни и аудио садржај; - разумије питања која се односе на свакодневне захтјеве и обрађене теме; - глобално и селективно разумије садржаје везане за одређене теме; -разумије битне детаље одслушаног текста; - разумије изразе и упутства који се понављају у свакодневним ситуацијама, а који садрже вокабулар обрађен у току наставног процеса, -разумије кратке једноставне поруке, упутства, објаве (кратка јавна обавјештења са разгласа на аеродрому, жељезничкој станици, огласе...); - разликује различите врсте текстова при слушању; - узима у обзир и попратне шумове у тексту за слушање; - разумије саговорника у директном разговору ако овај говори јасно књижевним језиком, при чему понекад захтијева да му се нешто понови; <p>Читање са разумијевањем Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зна да гласно, разумљиво и са правилном интонацијом чита текстове познате тематике; - пронађе информацију из различитих врста текстова (мејлови, поруке, натписи, огласи, обавијести, дијалози...) писаних једноставнијим језиком о ученику познатим темама при чему, ако је потребно, текст чита више пута; - узима у обзир илустрације и графичке приказе; - да након одговарајуће припреме (задаци прије читања) глобално и селективно разумије садржај из дидактичко-методички прилагођених текстова, - детаљно разумије краће текстове познате тематике; - из контекста одреди значење непознатих ријечи и изрази; 	<p>Ученици ће учити и/или понављати:</p> <p>Глаголи</p> <p>Презент помоћних, правилних/слабих и неправилних/јаких глагола и глагола са одвојивим и неодвојивим префиксом, сложених глагола и модалних глагола;</p> <p>Имперфект помоћних глагола (продуктивно);</p> <p>Имперфект модалних глагола (продуктивно)</p> <p>Перфект правилних/слабих и најфреквентнијих неправилних/јаких глагола, глагола са одвојивим и неодвојим префиксом са <i>haben</i> и <i>sein</i>;</p> <p>Императив;</p> <p>Повратни глаголи са повратном замјеницом у дативу и акузативу; <i>es gibt</i> + акузатив;</p> <p>Глаголи са приједлозима (познати и фреквентни глаголи: <i>er denkt an mich</i>);</p> <p>Конјунктив II: <i>können, ich hätte, ich würde (An deiner Stelle würde ich...; Könnten Sie mir bitte sagen,..., Ich hätte gern...)</i>.</p> <p>Члан</p> <p>Одређени и неодређени члан у номинативу, дативу и акузативу једнине и множине;</p> <p>Присвојни и одрични члан у номинативу, дативу и акузативу једнине и множине;</p> <p>Нулти члан (употреба члана уз лична имена, имена градова и држава);</p> <p>Именице</p> <p>Именице у номинативу, дативу</p>	<p>Теме које се изучавају у предмету Њемачки језик у корелацији су са предметима који се изучавају у основној школи.</p>

<p>- нађе одређену информацију у једноставним писаним материјалима као што су огласи, проспекти, јеловници, возни редови, обавијести, кратки новински чланци, мејлови;</p> <p>- исправно чита и глобално разумије релативно кратке одломке непознатог текста;</p> <p>ПРОДУКЦИЈА Усмено изражавање Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - репродукује реченице одговарајуће реченичне интонације; - изговара специфичне гласове њемачког језика; - користи ограничени фонд ријечи и једноставнијих фраза везаних за одређену тематику; - поставља и одговара на питања везана за одређену тему; - исприча лични доживљај; - препричава/износи ток догађаја; - на основу кључних ријечи уз помоћ наставника преприча кратки прочитани или одслушани текст; - води дијалоге према моделу; - изрази допадање и недопадање, слагање и неслагање; - изрази пристанак или одбијање; - реагује на извињење; - тражи и даје информације о одређеним темама; - кратко образложи свој став; - вербално реагује на вербалне и/или невербалне подстицаје у оквиру језичких функција; - именује и описује лица, предмете, радње и појаве; - влада одређеним фондом једноставнијих, научених израза, основним вокабуларом и одређеним граматичким структурама. <p>Писмено изражавање Ученик је у стању да</p> <ul style="list-style-type: none"> - се писмено изражава користећи правила правописа; - да пише просте и проширене изоловане изразе и реченице; - допуњује текст према визуелном или аудио моделу; - пише одговоре на задата питања у вези са познатом тематиком и 	<p>и акузативу једнине и множине;</p> <p>Нулти члан</p> <p>Властита имена: генитив: <i>Peters Bücher, Herr Müllers Tochter.</i></p> <p><i>en</i>-деклинација (<i>der Junge</i>) у вези са познатим вокабуларом</p> <p>Негација <i>nein, nicht, kein, nie;</i></p> <p>Замјенице</p> <p>Личне замјенице у номинативу, дативу и акузативу једнине и множине;</p> <p>Присвојне замјенице у номинативу, дативу и акузативу једнине и множине (рецептивно);</p> <p>Упитна замјеница <i>welcher, -e, -es; PL. welche, welchen</i></p> <p>Неодређена замјеница <i>es;</i> Неодређена замјеница <i>man;</i></p> <p>Показне замјенице: <i>der, die, das</i> (номинатив и акузатив). <i>Wie findest du den Film? Den finde ich interessant.</i></p> <p>Придјеви Компарација придјева - предикативна и атрибутивна употреба;</p> <p>Компарација правилних и најфреквентнијих неправилних придјева и прилога;</p> <p>Придјеви у атрибутивној употреби – номинатив и акузатив (рецептивно);</p> <p>Прилози за начин: <i>leider, ziemlich,...</i> вријеме и мјесто: <i>da, dort, heute, morgen, jetzt, früher, manchmal, gestern, damals...</i></p> <p>Замјенички прилози (најфреквентнији): <i>woher, womit, wofür, wozu, wogegen...</i></p>	
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања на задате одговоре; - саставља краће тематске дијалоге; - пише саставе уз помоћ смјерница у вези са тематиком у деветом разреду; - пише једноставне поруке, кратки мејл, разгледницу, <i>sms</i>-поруку; - изнесе своје мишљење и утиске о плановима, жељама, путовањима, обавезама, задужењима; - кратко образложи свој став; - опише уобичајене свакодневне ситуације; - допуњава дијелове текста који недостају; - прави забиљешке приликом читања или слушања неког текста; - напише сажетак прочитаног или одслушаног текста; 	<p>(рецептивно)</p> <p>Приједлози</p> <p><i>aus, bei, mit, zu, von, für, gegen, in, an, auf, unter, bis, nach, über;</i></p> <p><i>Wechselpräpositionen</i> и глаголи <i>sein, stehen, liegen, sitzen, hängen, bleiben, setzen, stellen, legen, kommen;</i></p> <p>Бројеви</p> <p>главни и редни бројеви; датуми и бројеви година; новац и мјере за тежину и дужину; разломљени бројеви;</p> <p>Реченица</p> <p>Проширена реченица: субјекат + предикат + објекат у акузативу <i>Ich lese einen Roman./Ich nehme einen Kuchen.</i></p> <p>Проширена реченица: субјекат + предикат + објекат у дативу + објекат у акузативу <i>Er hat seiner Schwester ein Buch geschenkt.</i></p> <p>Проширена реченица са прилошком одредбом <i>Heute gehe ich mit meinem Freund ins Kino.</i></p> <p>Независно сложене реченице са <i>dann, also</i> и са везницима <i>und, aber, oder, denn.</i></p> <p>Зависно сложене реченице са везницима <i>dass, weil,</i></p> <p><i>wenn</i> - кондиционална реална реченица (<i>Ich gehe ins Kino, wenn es noch Karten gibt.</i>)</p> <p>Индиректна питања: <i>Ich weiß nicht, ob er kommt. ..., wohin sie geht usw.</i></p> <p>Допусне реченице: <i>Obwohl es regnet, hat er keinen Regenschirm mitgenommen.</i></p>	
---	---	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ – СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ

Рецептивне вјештине

Један од циљева наставе њемачког језика је разумијевање дијалогских и монолошких језичких исказа у оквиру обрађене тематике, односно оспособљавање ученика да у тексту самостално пронађу и разумију потребну информацију. Од самог почетка ученици треба константно да слушају прилагођене аутентичне текстове како би могли што боље да упознају гласовни систем њемачког језика и у њему разазнају и идентификују гласове, гласовне цјелине и прозодијске структуре и да схвате значење исказа. Задатак наставника је да континуирано користе аутентичне звучне записе и презентују говорне текстове како би ученици имали прилику да чују изворне говорнике и да се навикавају на нормалан темпо говора те развију рецептивне вјештине. Дужина текстова за слушање треба бити одмјерена, у складу са могућностима и интересовањем ученика. У току учења ученике треба навикавати и на попутне шуме који отежавају или помажу разумијевање слушаног текста, нпр: ученик ће на основу аутентичне обавијести са разгласа о кашњењу воза као и попутних шума лако одгонетнути о чему се ради.

Иако се читање писаних текстова у реалном животу одвија најчешће у себи, у настави треба инсистирати на гласном читању и на овом нивоу учења јер то помаже побољшању изговора код ученика. Међутим, треба примјењивати и читање у себи како би ученици пронашли потребну/е информацију/е у тексту.

Код текстова за слушање и писаних текстова треба примјењивати различите стилове разумијевања. Као ни у реалном животу ни у настави није неопходно да ученици сваки текст разумију детаљно, од ријечи до ријечи. Зависно од врсте текста и од начина формулисања задатака примјењиваће се различити стилови разумијевања: глобални, селективни и детаљни. Да би се ученицима донекле олакшало суочавање с текстом, прије слушања/читања текста спроводе се припремне/уводне вјежбе које имају за циљ да активирају предзнања ученика, да побуде њихову радозналост и да их мотивишу за рад.

Активности прије слушања/читања:

- разговор о теми текста,
- припрема асоциograma и асоциjација на задани појам,
- представљање садржаја помоћу слика,
- представљање кључних ријечи и/или фраза, и исписивање на табли ради лакшег меморисања,
- провјеравање досадашњег познавања теме/садржаја помоћу игара, питања, попуњавањем табела,
- упознавање са задатком који ће ученици рјешавати док слушају.

Према потреби се препоручује објашњавање кључних ријечи које би олакшале ученицима разумијевање текста.

Пропратне вјежбе које се дају током слушања/читања текста омогућавају ученицима упознавање са текстом и рад на тексту. Препоручује се поступност, да се иде од оних лакших вјежби ка тежим. Вјежбе треба да буду разноврсне како би ученици путем различитих врста вјежби могли изнова да се баве текстом, а често понављање одређених структура довело би до њиховог лакшег памћења. У току слушања/читања припреме се одговарајући упоредни задаци са минималним читањем и одговорима.

Разумијевање онога што се чита/слуша има централну улогу у комуникационом процесу и односи се већином на глобално, селективно или рјеђе детаљно разумијевање прочитаних/послушаних текстова.

Ученици на овом нивоу, нарочито у завршној фази, треба да се оспособе за разумијевање и у говорним ситуацијама које прате бука и шумови. Слушање/читање текста, нарочито у почетку,

треба према потреби поновити, а затим провјерити колико су ученици разумјели садржину текста (питања и одговори, допуна реченица, кратко усмено препричавање, допуњавање табеле и сл.).

Активности у току слушања/читања:

- препознавање информација (заокруживање, праћење текста на сликама, допуњавање слика, подвлачење, повезивање, придруживање, распоређивање...),
- са одговорима помоћу ријечи (записивање ријечи у свеску, набрајање особа и ствари, допуњавање реченица, одговори тачно/нетачно),
- разумијевање садржаја (опис особе, правца, упутство за израду),
- преношење података у табеле,
- повезивање текста са сликама или дијаграмима,
- подвлачење занимљивих и употријебљених израза,
- допуњавање кратког текста,
- сређивање помијешаних слика, ријечи, фраза.

Задаци који се раде после слушања/читања текста имају за циљ провјеру разумијевања слушаног/читаног текста. За текст за слушање треба формулисати задатке тако да се од ученика не тражи памћење читавог текста него проналажење одређене информације и давање одговора нумеричког карактера или у виду имена и назива. Кад је у питању текст за читање од ученика се може тражити препричавање текста у кратким цртама, претварање прочитаног текста у другу текстуалну форму и сл.

Активности после слушања/читања

Послије одслушаног садржаја, ученици провјеравају разумијевање и покушавају да креативно одговоре. При томе се употребљава што више различитих вјежби.

Одговор може бити:

- означавање, распоређивање слика,
- помоћу ријечи,
- помоћу W – питања, тачно/нетачно, помоћу одговора на главна питања,
- рјешавање задатака вишеструког избора,
- уписивање ријечи које недостају у тексту, уписивање података,
- повезивање текста са сликама,
- понављање или препричавање садржаја,
- сређивање помијешаних дијелова текста,
- лична објашњења текста,
- садржај текста, изражавање мишљења о тексту,
- промјена текста (нпр. интервју у игри улога),
- писање текста у другом лицу.

Рецептивне вјештине не треба схватити као активности у којима ће ученици имати пасивну улогу. У развоју ових вјештина ученици и те како имају активну улогу јер је сва њихова пажња и активност усмјерена на разумијевање текста или проналажење одређених информација у њему. Од развијених рецептивних вјештина зависиће развој продуктивних вјештина. Познавање културолошких феномена, попут обичаја, културе живљења и историјских чињеница помоћи ће ученицима да боље схвате и разумију текст. У сврху бољег и квалитетнијег развоја рецептивних вјештина наставник ће обогатити и освјежити наставу нпр. приказом кратког видео-записа везаног за одређену тему.

Продуктивне вјештине

Полази се од тога да се комуникативне језичке активности могу одвијати само уз садејство различитих вјештина. Развој рецептивних вјештина претходи развоју продуктивних

вјештина. За остваривање комуникације неопходне су продуктивне вјештине: писање и говор, а то подразумијева активирање рецептивно усвојених наставних садржаја (већ усвојени елементи језика као што су вокабулар, изговор, структуре, језичке функције и др). Разумијевање писаног и говорног текста и стварање усменог и писаног исказа не могу се посматрати као одвојени и изоловани процеси него као комплексни и међусобно повезани процеси који се дјелимично одвијају симултано. Због тога од самог почетка у наставу треба укључивати и продуктивне вјештине и оспособљавати ученика за стварање писаних и говорних текстова на њемачком језику.

Вјештина писања заузима значајно мјесто у настави страних језика, јер се граматичке вјежбе и вјежбе за усвајање нових ријечи изводе најчешће писаним путем. Затим ученици пишу домаће задатке и писане провјере знања. Али у свим овим активностима писање представља инструмент, који служи остваривању циља, а то су увјежбавање граматике, вокабулара, правописа или провјера знања ученика. Међутим, писање треба примјењивати прије свега као продуктивну вјештину, гдје ће ученици сами стварати различите врсте текстова у складу са својим знањима и способностима.

На овом плану, неопходно је спроводити вјежбе које доприносе обогаћивању вокабулара ученика, као и вјежбе којима се увјежбава повезивање ријечи и реченица у веће цјелине. Такве вјежбе би биле припремне вјежбе, вјежбе састављања елемената и структурне вјежбе. У припремне вјежбе спадају оне којима се увјежбава правопис или прикупљају асоцијације на задату тему, као и једноставне мотивационе вјежбе, обично у форми неке игре ријечима. Помоћу вјежби за састављање елемената ученици уче како да успостављају везу између појединачних ријечи и реченица. Структурним вјежбама уче како да формулишу једноставне фразе и реченице.

Вјежбе за развијање ове вјештине се дају у краћим временским размацима. При томе треба користити различите врсте вјежби и нудити различите поводе за писање. Да би писање, које има за циљ успостављање комуникације, било аутентично, може се наћи конкретан прималац. То може бити нпр. неки ученик из разреда којем се пише писмо, разгледница, мејл, позивница или нека друга врста текста, на коју он онда може одговорити.

Да би ученици имали користи од писања, треба бирати вјежбе и врсте текстова који су у вези са свакодневним животом ученика.

Вјештина говора, односно усменог изражавања може се испољавати монолошки и дијалогски. Да би се развила комуникативна компетенција потребно је ученика од самог почетка „изложити“ њемачком језику, што значи да је потребно успоставити континуитет у реализацији рецептивних вјештина. Ученици ће опонашати изговор и интонацију њемачких гласова и реченица, те преко репродукције и аутоматизације понављањем усвојених језичких образаца доћи до продукције. Затим су ту вјежбе за обогаћивање вокабулара ученика. За ово су подесни нпр. асоцијациони, вјежбе придруживања, сортирање ријечи и сл. И многе граматичке вјежбе спадају у ову групу. Оне доприносе да изражавање на њемачком језику буде што исправније.

Посебну пажњу треба посветити дијалозима који су веома заступљени у уџбеницима њемачког језика. Наставници треба да охрабрују ученике да их што је могуће више изводе усмено. Пошто се ради о свакодневним темама и дијалозима којима се симулирају свакодневне говорне ситуације, треба омогућити ученицима да говоре из властите перспективе и износе властита искуста, а не да само глуме личности из уџбеника, јер ће их то више мотивисати за рад.

За монолошко изражавање препоручује се тражити од ученика да причају о ситуацијама и околностима личне природе нпр. да извјештавају о томе шта су радили, шта су доживјели, куда су путовали и сл. или да опишу неку слику.

Пошто се у учионици углавном симулирају свакодневне говорне ситуације, потребно је добро осмислити повод за разговор, али исто тако важно је створити опуштену атмосферу гдје неће бити страха од грешака, критике, кажњавања или слабих оцјена. Продуктивне вјештине се развијају континуирано и прогресивно на темељу развијених рецептивних вјештина (у протекле три године учења). Ученици требају бити главни носиоци активности, а наставник руководи смјеном активности на часу. Ученике треба охрабрити да говоре на њемачком језику без обзира што ће бити грешака. Важно је не прекидати успостављену комуникацију

указивањем ученику на грешке. При томе треба биљежити грешке које су карактеристичне за читаву групу, а онда циљаним вјежбама наводити ученике на препознавање и отклањање тих грешака. Никако није препоручљиво везивати грешку за ученика (поједница) јер је то вид демотивације.

Вјежбе треба да буду разноврсне, током часа да се крећу од оних једноставнијих, у којима ће ученици само репродуковати језик, до оних комплекснијих, у којима ће сами произвести говор или текст. Комбиновање више језичких вјештина у вјежбама, било рецептивних, било продуктивних, уз истовремено увјежбавање и примјену нове лексике и нових граматичких структура, учиниће час занимљивијим, а ученици ће бити мотивисанији за рад и учење. Било би пожељно да наставник, кад год је у могућности, у вјежбе укључи додатна наставна средства као што су: картице (у боји), слике, цртежи, постери, креде или маркери у боји, панои на чијој изради могу учествовати и ученици, игре као и видео-записи и дигитални медији. У току наставе потребно је примјењивати разне социјалне облике и методе рада као што су: рад у пару, групни рад, индивидуални рад, пленум и фронтална настава према потреби.

Вокабулар

Учење ријечи и рад на обogaћивању вокабулара ученика једна је од најважнијих активности у настави страног језика. За успјешну комуникацију познавање ријечи је значајније од познавања граматичких правила. Због тога лексичке вјежбе треба логички осмислити и спроводити. У циљу активирања мотивације и предзнања ученика могуће је и комбиновати теме.

Када се обрађује неко семантичко поље, треба кренути од рецептивних вјежби преко репродуктивних до продуктивних вјежби: од вјежби препознавања, преко диригованих вјежби до вјежби слободне продукције.

Разноврсним вјежбама може се понављати и увјежбавати исти језички материјал. Честим понављањем ријечи путем разноврсних вјежби долази до бржег памћења ријечи. Овдје се могу изводити нпр. следеће вјежбе:

- ученици треба да пронађу одређену ријеч у тексту,
- ученици допуњавају кратак текст,
- у групи ријечи ученици заокружују ријечи које чују приликом слушања текста,
- током слушања текста ученици дају неки знак чим чују одређену ријеч,
- редослијед слова се испретура и ученици треба да одгонетну о којој ријечи се ради,
- ученици треба да идентификују одређену ријеч у укрштеници.

За рад на вокабулару веома су важне технике семантизације. Овдје се наставницима пружају бројне могућности и не би требало посегнути за превођењем. Врло ефикасан је поступак визуелне семантизације, нпр. приказивање саме ствари уколико је у питању неки конкретан предмет, затим кориштење слике, илустрације, мапе, графикана, симбола, пиктограма и сл. Затим, могу се користити и средства невербалне комуникације: гестикулација, мимика, кретање.

Приликом вербалне семантизације ријечи могу се користити синоними, антоними, хипероними, хипоними, парафразе или примјери из ученичког окружења.

Учење ријечи у контексту или у оквиру одређене теме ефикасније је него учење изолованих ријечи. Потребно је континуирано подстицати ученике да значење непознате ријечи траже у познатом контексту. У настави треба користити различите мнемотехничке вјежбе, као нпр. асоцијације и аналогију, за које се сматра да доприносе лакшем и ефикаснијем преносу нове лексике у дуготрајно памћење, што је један од циљева наставе страних језика.

Грамматика

Треба имати на уму да је улога граматике измијењена у односу на ранији период и да грамматика сада представља средство ка циљу. Настава граматике треба да буде у функцији остварења опште језичке компетенције, а не сама себи сврха. Настава граматике и увјежбавање граматичких правила чине саставни дио свеукупног процеса учења језика, али ни у ком случају

не представљају његов централни аспект.

У настави граматике нови граматички феномен треба представљати у контексту, јер ученици не уче само како се тај феномен гради, него и коју функцију има и како се употребљава. Контекст увијек треба садржати језички материјал који је ученицима познат и по могућности довољан број примјера који поткрепљују правило. Терминологију треба свести на основне и довољно разумљиве појмове. За истицање битних елемената правила треба користити визуелна средства као геометријске фигуре, симболе, слике, боје, табеле и сл.

При проналажењу граматичког правила пожељно је да се што више користи индуктивни поступак гдје се полази од примјера пронађених у аутентичним материјалима. На основу сличности у грађењу и употреби одређених језичких елемената ученици самостално или уз наставникову помоћ изводе и формулишу правило, које потом примјењују у другим контекстима. На овај начин код ученика се развија самосталност у раду.

Да би се граматичка правила усвојила и у одређеној мјери усавршила, а по могућности чак и аутоматизовала, она се обавезно морају увјежбавати у контексту. Због тога граматичке вјежбе представљају кључни аспект наставе граматике. И овдје треба користити различите типове вјежби, како увјежбавање новог граматичког правила ученицима не би постало монотono.

Пројекти

Препоручује се реализација мини пројеката у чије организовање и спровођење од самог почетка треба да буду укључени сви ученици.

У складу са расположивим временом и интересовањима ученика могуће је у оквиру сваке теме изабрати и пројектни рад или пројектне радове који би подстицали самосталан рад и рад у тиму у циљу што бољег мотивисања ученика за учењем и испољавањем креативности.

Игре у настави

Игре и пјесме су постале саставни дио наставе страних језика и примјењују се на свим нивоима учења. Међутим, игре треба да буду добро осмишљене и да се спроводе плански како се активности ученика не би свеле само на игру. Оне треба да имају и образовни циљ, што значи да ученици треба кроз игру да уче. Пјесме треба одабрати у складу са узрастом и интересовањима ученика.

Игре у настави имају бројне предности. Поред језичких вјештина ученици стичу неке ванјезичке компетенције које су значајне за живот, а то су између осталог способност за кооперацију и тимски рад. Играма се активирају сва чула, играма се поспјешује усвајање језика у ситуацијама које су блиске реалном животу, као нпр. у играма са подијељеним улогама (Rollenspiele). Играма и пјесмама се поспјешује креативност ученика. Оне олакшавају успостављање контаката у разреду, могу позитивно утицати на понашање појединих ученика.

Играма и пјесмама се могу увјежбавати граматичке структуре, лексика, игре поспјешују комбинацију вјештина. Оне мотивишу ученике за учење, ослобађају их страха од потешкоћа које се јављају приликом учења њемачког језика. Уз игре и пјесме атмосфера је опуштенија па се у таквом раду активирају сви ученици. Све то може утицати на стварање позитивног става према предмету.

Игре и пјесме би требало примјењивати редовно, у краћим временским размацама. Током часа не треба одвајати много времена на њих како се читав час не би претворио у игру и пјесму.

Праћење, вредновање и оцјењивање

Праћење, вредновање и оцјењивање се врши континуираним праћењем активности на часовима, приликом индивидуалног и рада у паровима и групама. Провјеравање знања је саставни дио наставе и треба да се обавља на сваком часу.

Оцјењивање знања и вјештина надовезује се на провјеравање знања. Код оцјењивања знања потребно је поштовати сљедећа начела:

- свако оцјењивање је такође и провјеравање, а свако провјеравање није нужно и оцјењивање,
- циљеви оцјењивања код појединих активности морају бити јасни и ученици су са њима упознати (нпр. оцјењивање разумијевања путем читања, оцјењивање језичког знања, разумијевање упутстава, правопис),
- активности тј. врсте задатака су оне са којима се ученици упознају већ при провјери знања,
- упутства су јасна и недвосмислена, планирани задаци морају имати примјер,
- критеријуми оцјењивања су унапријед договорени и ученици их знају,
- оцјењујемо учениково знање, не незнање (узимамо у обзир и знање, уколико ученици покушавају да створе нешто самостално, иако са грешкама),
- приликом оцјењивања образложити оцјену и дати повратну информацију,
- оцјењивањем континуирано пратимо ученика и покушавамо (и) да га мотивишемо.

ИСХОДИ УЧЕЊА:

Ученици деветог разреда владају, у говорној и писаној комуникацији, програмским садржајима датим у Наставном плану и програму, развијајући и унапређујући истовремено све језичке вјештине. Ученици активно учествују у разговору (уз одређену помоћ наставника), започињу и воде једноставан разговор, сналазе се у једноставном рутинском говору, преносе и разумију идеје и информације о познатим темама у предвидивим свакодневним ситуацијама. У стању су да разумију питања, упутства, саопштења, те да издвоје битне информације. У монолошком излагању, једноставним ријечима могу изразити како се осјећају, описати свакодневне аспекте свог окружења, описати једноставне активности, свакодневне радње, износе своје планове, и једноставним дескриптивним реченицама говоре о предметима и стварима које посједују. Укратко, ученици су у стању да се једноставним реченицама изразе о свим темама предвиђеним наставним програмом.

ИЗВОРИ

Уџбенички комплекти за њемачки језик које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; стручни приручници, граматике, рјечници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; интернет (преузети садржаји морају бити одговарајућег и примјереног нивоа и захтјевности у складу са узрастом и способностима ученика да би били кориштени у наставном процесу).